

מכון הרצג לחקר
ההזדקנות והזיקנה

מכון הרצג לחקר ההזדקנות והזיקנה

עלון מספר 11- דצמבר 2011

בעלון הנוכחי תוכלו להתעדכן בפעילויות של מכון הרצג בתחומי המחקר והקשר עם הקהילה שהתקיימו בשנה החולפת.

נפתחה ההרשמה לקתדרה לגרונטולוגים 2012

ההרשמה המוקדמת תסתיים ב-9.1.2012

לגמלאים תינתן הנחה בגובה 5%

יצירת קשר

המעוניינים במידע על פעילויות עתידיות מוזמנים לפנות אל מזכירות המכון.
נודה לכם על העברת פרטים אישיים מעודכנים (כולל דואר אלקטרוני) למשלוח דואר ולקשר טלפוני.

לפניות: מכון הרצג לחקר ההזדקנות והזיקנה, בניין מדעי החברה (נפתלי) קומה 7

חדר 726, אוניברסיטת תל אביב

ת.ד. 39040, תל אביב 69978

מס' טלפונים: 03-6409544, 03-6407336

מס' פקס: 03-6407339

דוא"ל: herczeg@post.tau.ac.il

אתר המכון: www.spirit.tau.ac.il/herczeg

אנא הצביעו עלון זה לכל המתעניינים בתחום הזיקנה

קשר עם הקהילה- הקתדרה לגרונטולוגים

נפתחה ההרשמה לקתדרה לגרונטולוגים תשע"ב – 2012

סדרת הרצאות בשיתוף עם אש"ל

המשפחה הבין-דורית

היבטים בריאותיים, רוחניים ונפשיים של הזקן/ה והמשפחה

בין החודשים פברואר למאי 2012, יתקיימו 4 מפגשים של סדרת ההרצאות בקתדרה לגרונטולוגים. השנה נושא ההרצאות יהיה "המשפחה הבין-דורית. כל מפגש יכלול שתי הרצאות של אנשי מקצוע.

המפגש הראשון יתמקד ביחסים בתוך המשפחה הבין-דורית. פרופ' אריאלה לבנשטיין תרצה על יחסים בין-דוריים במשפחה המזדקנת. ד"ר עירית רגב תדבר על היבטים של תקשורת במשפחה הרב-דורית.

המפגש השני יתמקד התערבויות מקצועיות בתוך המשפחה. ד"ר סימונה נאור תדבר על מקומו של הזקן במרקם המשפחתי, וד"ר גבריאלה ספקטור-מרזל תרצה על הגישה הנרטיבית ככלי להעלאת איכות החיים של הזקן/ה.

המפגש השלישי יתמקד במשפחה המבוגרת והזקן/ה עם הדמנציה. פרופ' ליאת איילון תרצה על טיפול פורמאלי ובלתי פורמאלי בזקן והגב' מיכל הרץ תדון באדם עם הדמנציה ומקומו במשפחה בהרצאתה "סבתי, איך אומרים בעברית צ'סבטי".

המפגש הרביעי- יתמקד ביחסים במשפחה. ד"ר עדנה כצנלסון תדבר על סבאות במאה ה-21, וד"ר מירי ורון תספר על "בן מלווה את אביו המזדקן בסיפור של יהושע קנז "חדר מס' 10" וספרו של פייר פאשה "אוטוביוגרפיה של אבי".

ארבעת המפגשים יערכו בין החודשים פברואר-מאי, 2012. לקבלת פרטים נוספים והרשמה, אנא צרו עימנו קשר, מכון הרצג- לטלפון- 03-6409544 או באימייל- herczeg@post.tau.ac.il

הקתדרה הקודמת, בנושא " היבטי תקשורת במפגש הטיפולי" - בין תרבותיות, תקשורת רפואית, תקשורת תומכת, בין-דוריות, הייתה הצלחה גדולה. הקהל כלל אנשי מקצוע מכל קשת המקצועות בתחום הטיפול והגריאטריה- אחיות, עובדות סוציאליות, רופאות, פסיכולוגיות ואנשי סיעוד ומנה כ-160 איש. סיכום המשובים מלמד על שביעות רצון גבוהה מאוד מתכני ההרצאות, מהמרצים ומהארגון הלוגיסטי.

"פנינת המחקר"

מתוך: זקנים המרותקים לבית: שכיחות, מאפיינים ומנבאים (2011)

מאת י. כהן-מנספילד, ד. שמוטקין וז. חזן

מאמר זה בודק את השכיחות והמאפיינים של מצב הריתוק לבית, מתוך מטרה להבהיר את המנבאים וההשלכות של מצב זה. ניתוח מצב הריתוק לבית נעשה על שתי קבוצות מייצגות של אנשים זקנים בישראל הכוללות 1191 משתתפים (גיל ממוצע 83.10 שנים) בקבוצה של מחקר אורך על הזדקנות בישראל (CALAS) ו-418 משתתפים (גיל ממוצע 83.13 שנים) מתוך מחקר רב תחומי על ההזדקנות בישראל (IMAS). נמצאה שכיחות של 17.7-19% בריתוק לבית. נדונו השלכות מצב הריתוק לבית ומיתון השפעתן בהתייחס לקונטקסט הישראלי.

המשתתפים המרותקים לבית נטו להיות זקנים יותר, נשים, עם בעיות של השמנת יתר או תת משקל, בריאות ירודה, מצב תפקודי נמוך, הכנסה פחותה, רגש דכאוני גבוה, ונטו לגור בבית עם מדרגות יותר מאשר עם מעליות. כמו כן, המרותקים לבית נמצאו בודדים יותר (בקבוצת ה-CALAS).

פרופיל זה של הזקן הרתוק לבית במונחים של מאפיינים, יכולת תפקודית ומצב בריאותי, העולה ממחקרים על זקנים המרותקים לבית בארה"ב, בריטניה ויפן, הן באוכלוסייה עירונית והן באוכלוסי הכפרית.

מחקרים קודמים מראים על הקשר שבין העדר מגבלה סביבתית לבין פעילות חברתית. הממצא הנוכחי של זקנים מרותקים לבית הגרים בבית ללא מעלית הינו בעל חשיבות מיוחדת במציאות הישראלית בה רבים חיים בבתי דירות רבי קומות ומצביע על מחסום סביבתי וכלכלי ליציאה מהבית עקב קשיים בניידות.

על-פי המחקר נראה כי מצב הריתוק לבית היא בעיה שכיחה אצל זקנים מאוד בישראל. משאבים כלכליים וסוציו-דמוגרפיים נמוכים, סביבה ותפקוד הם בעלי משמעות בקביעת מצב הריתוק לבית של הזקן. מחקרים קודמים הראו השפעה של עודף משקל על הריתוק לבית, מחקר זה מציע כי גם משקל ירוד מהווה גורם סיכון לריתוק לבית.

מחקרים מראים כי הריתוק לבית היא בעיה שכיחה אשר לה תוצאות מזיקות בצורה משמעותית. כדי להקטין את שכיחות התופעה, יש צורך בתוכניות לשיפור הניידות באמצעות שיקום, פעילות גופנית, עזרים טכנולוגיים והתאמה סביבתית. כדי למתן את השפעת הריתוק לבית, יש צורך בהרחבת התכניות המתייחסות לצרכים החברתיים, בריאותיים ותפקודיים של הזקנים בביתם.

למעוניינים במאמר המלא, אנא צרו קשר במייל: herczeg@post.tau.ac.il

פרטי המאמר:

Cohen-Mansfield, J., Shmotkin, D., Hazan, H. (2012). Homebound older persons: Prevalence, characteristics, and longitudinal predictors. Archives of Gerontology and Geriatrics, 54, 1, 55-60

מחקר- פרסומים חדשים של מכון הרצג

- Carmel, A., **Kreitler, S.** (2010). The cognitive orientation of aggressive behavior in school children.
Review of Psychology, 56, issue no. 3-4, pp. 231-242.
- Casakin, H. & **Kreitler, S.** (2010). "Motivation for Creativity in Architectural Design: Differences between Architects and Engineers". International Journal of Technology and Design Education. DOI 10.1007/s10798-009-9103-y.
- Chayu, T. & **Kreitler, S.** (2011). Burnout in nephrology nurses in Israel. Nephrology Nursing Journal, Jan.-Feb., vol. 38, No.1.
- Cohen-Mansfield, J.** (2011). Behaviour Management: Non Pharmacological, in M. T. Abou-Saleh, C. Katona & A. Kumar (Eds.) Principles & Practice of Geriatric Psychiatry, third edition, John Wiley & Sons Ltd. Chapter 54, pps. 324-329.
- Cohen-Mansfield, J.** (2010). The implications of the study of dementia on family members and caretakers. In Y.Brick & A.Levinstein (Eds), The old man and the family – Key issues in transgenerational relationships. Jerusalem: Eshel. (Hebrew)
- Cohen-Mansfield, J.** (2011). The Shifting Baseline Theory of Well-Being: Lessons from across the Aging Spectrum. In: L.W. Poon & J. Cohen-Mansfield, (Eds.) Understanding Well-Being in the Oldest-Old (pp. 46-62), Cambridge University Press.
- Cohen-Mansfield, J.,** & Golander, H. (2011). The Measurement of Psychosis in Dementia: A Comparison of Assessment Tools. Alzheimer Disease & Associated Disorders, 25(2), 101-108.
- Cohen-Mansfield, J.,** Golander, H., Ben-Israel, J., Garfinkel, D. (2011). The meanings of delusions in dementia: A preliminary study. Psychiatry Research, 189 (1), 97-104.
- Cohen-Mansfield, J.,** Jensen, B., Resnick, B., Norris, M. (2011). Quality of Nursing Home Care: Perceptions of Physicians, Psychologists, and Nurse Practitioners. Journal of Nursing Care Quality, Aug 23. [Epub ahead of print] PubMed PMID: 21866045.
- Cohen-Mansfield, J.,** Jensen, B., Resnick, B., Norris M. (2011). Assessment and treatment of behavior problems in dementia in nursing home residents: a comparison of the approaches of physicians, psychologists, and nurse

practitioners. *International Journal of Geriatric Psychiatry*. Apr 25. [Epub ahead of print]

Cohen-Mansfield, J., Kivity, Y. (2011). The Relationships Among Health Behaviors in Older Persons. *Journal of Aging and Health*, 23(5), 822-842.

Cohen-Mansfield, J. & Martin, L. S. (2010). Assessment of Agitation in Older Adults. In P. A. Lichtenberg (Ed.), *Handbook of Assessment in Clinical Gerontology* (pp. 381-404). London: Elsevier.

Cohen-Mansfield, J., Marx, M.S., Freedman, L.S., Murad, H., Regier, N.G., Thein, K., & Dakheel-Ali, M. (in press). The Comprehensive Process Model of Engagement. *American Journal of Geriatric Psychiatry*.

Cohen-Mansfield, J., Marx, M., Regier, N.G., Dakheel-Ali, M., Thein, K., & Freedman, L. (2010). Can agitated behavior of nursing home residents with dementia be prevented with the use of standardized stimuli? *Journal of the American Geriatrics Society (JAGS)*, 58(8) :1459-64.

Cohen-Mansfield, J., Marx, M.S., Thein, K., & Dakheel-Ali, M. (2010). The impact of past and present preferences on stimulus engagement in nursing home residents with dementia. *Aging and Mental Health*; 14 (1):67-73.

Cohen-Mansfield, J., Marx, M.S., Thein, K., Dakheel-Ali, M. (2011). The impact of stimuli on affect in persons with dementia. *Journal of Clinical Psychiatry*. Apr;72(4):480-6.

Cohen-Mansfield, J., & Perach, R. (in press). Is There a Reversal in the Effect of Obesity on Mortality in Old Age? *Journal of Aging Research*.

Cohen-Mansfield, J., & Poon, L.W. (2011). Future Directions in the Study of Well-Being. In: L.W. Poon & J. Cohen-Mansfield, (Eds.) *Understanding Well-Being in the Oldest-Old*. (pp. 364-377), Cambridge University Press.

Cohen-Mansfield, J., Shmotkin, D., Eyal, N., Reichental, Y., Hazan, H. (2010). A Comparison of Three Types of Autobiographical Memories in Old-Old Age: First Memories, Pivotal Memories and Traumatic Memories. *Gerontology*, 56:564-573.

Cohen-Mansfield, J., Shmotkin, D., Hazan, H. (2011). Homebound older persons: Prevalence, characteristics, and longitudinal predictors. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, Mar 17. [Epub ahead of print]

Cohen-Mansfield, J., Thein, K., Marx, M.S., Dakheel-Ali, M. (2011). What Are the Barriers to Performing Nonpharmacological Interventions for Behavioral

Symptoms in the Nursing Home?. *Journal of the American Medical Directors Association*, Aug 25. [Epub ahead of print] PubMed PMID: 21872537.

Cohen-Mansfield, J., Thein, K., Dakheel-Ali, M., Regier, N.G., & Marx, M.S . (2010). The value of social attributes of stimuli for promoting engagement in persons with dementia. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 198(8):586-92.

Cohen-Mansfield, J., Wirtz, P.W. (2011). Predictors of entry to the nursing home: Does length of follow-up matter? *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 53(3), 309-315.

Golander, H., Alon, S. & Carmal, S. (expected 2011). The implication of ageism on elderly people's everyday life. In: I. Doron (Ed.) *Ageism – collection of the workgroup papers*. Jerusalem, Van Lir Institute. (Hebrew)

Golander, H., & Krulik, T. (expected 2012). The evolution of nursing research in Israel: Analysis of content, methods and logistics. In: A. Goldberg & S. Shwarts (Eds.). *Nursing in Israel: The transformation of a Discipline in a changing Reality*. Bee'r-Sheva: Ben-Gurion University Press. (Hebrew)

Hazan H. (forthcoming). Gerontological Autism: Terms of Accountability in the Cultural Study of the Category of the Fourth Age, *Ageing and Society*.

Hazan, H., D. Monterescu (in press), *Twilight Nationalism: An Aging Mixed Town in Israel*, Van Leer and Hakibbutz Hameuchad. (Hebrew)

Hernan, C., **Kreitler, S.** (in press). The cognitive profile of creativity in design, *Thinking Skills and Creativity*.

Katan, J. (2010). Privatization of social services in Israel: The case of personal welfare services. In A. Ichilov (Ed.), *Privatization and commerce in the public education*, Tel Aviv, Ramot: Tel Aviv University, 266-237. [Hebrew]

Kreitler, S. (2010). All You Wanted to Know (and Did Not Want to Know) About Sexuality. A review of "Sex When You're Sick: Reclaiming Sexual Health After Illness or Injury" by Anne Katz Westport, CT: Praeger, 2009.167pp. ISBN 978-0-313-37233-9. *Contemporary Psychology: APA [American Psychological Association] Review of Books, PsycCRITIQUES* 1554-0138, June 23, Vol. 55, Release 25, Article 7.

Kreitler, S. (2010). Anger: Cognitive and motivational determinants. In S. Alvaretz et al (Ed.) *Anger*. NY: Nova Science.

- Kreitler, S.** (2010). Cognitive orientation and eating disorders. In Latzer, Y., Merrick, J., & Stein, D. (Eds.), *Understanding eating disorders: Integrating culture, psychology and biology*. New York: Nova Science (chapter 14).
- Kreitler, S.** (in press). Meaning-based assessment of creativity. *Psychological Science*.
- Kreitler, S.** (2010). Meaning correlates of value orientations. "Crossing Borders: Cross-Cultural and Cultural Psychology as an Interdisciplinary, Multi-Method Endeavor" edited by Franziska Deutsch, Mandy Boehnke, Ulrich Kuehnen and Klaus Boehnke.
- Kreitler, S.. (in press). The meaning of social signals: The psychosemantic approach. *Thinking Skills and Creativity*.
- Kreitler, S.** (2011). The psychosemantic approach to logic. In S. Kreitler (Ed.) *Systems of logic and the construction of order*. Bern, Berlin, Bruxelles, Frankfurt, Oxford, New York, Vienna. Peter Lang Publishing Group [Academic Publisher].
- Poon, L. W., & **Cohen-Mansfield, J.** (2011). Toward New Directions in the Study of Well-Being among the Oldest-Old. In: L.W. Poon & J. Cohen-Mansfield, (Eds.) *Understanding Well-Being in the Oldest-Old*. (pp. 3-10) Cambridge University Press.
- Shenkman, G., & **Shmotkin, D.** (2011). Mental health among Israeli homosexual adolescents and young adults. *Journal of Homosexuality*, 58, 97-116.
- Shenkman, G., & **Shmotkin, D.** (in press). The Hostile-World Scenario among Israeli homosexual adolescents and young adults. *Journal of Applied Social Psychology*.
- Shmotkin, D.** (2010). Beyond good and bad. In L. Bormans (Ed.), *The world book of happiness: The knowledge and wisdom of one hundred happiness professors from all around the world* (pp. 170-173). Tielt, Belgium: Page One.
- Shmotkin, D.**, & Keinan, G. (2011). Who is prone to react to coinciding threats of terrorism and war? Exploring vulnerability through global versus differential reactivity. *Community Mental Health Journal*, 47, 35–46.
- Shmotkin, D.**, & Shrira, A. (2011). Happiness and Suffering in the Life Story: An Inquiry into Conflicting Expectations Concerning the Association of Perceived Past with Present Subjective Well-Being in Old Age. *Journal of Happiness Studies*, DOI 10.1007/s10902-011-9270-x.

- Shmotkin, D.**, Shrira, A., Goldberg, S. C., & Palgi, Y. (2011). Resilience and vulnerability among aging Holocaust survivors and their families: An intergenerational overview. *Journal of Intergenerational Relationships*, 9, 7-21.
- Shrira, A., Palgi, Y., Ben-Ezra, M., & **Shmotkin, D.** (2011). How subjective well-being and meaning in life interact in the hostile world? *Journal of Positive Psychology*, 6, 273-285.
- Shrira, A., Palgi, Y., Ben-Ezra, M., Spalter, T., Kavé, G., & **Shmotkin, D.** (2011). For better and for worse: The relationship between future expectations and functioning in the second half of life. *Journals of Gerontology Series B Psychological Sciences Social Sciences*, 66B (2): 195-203.
- Shrira, A., **Shmotkin, D.**, & Litwin, H. (in press). Trauma at different points in the life course and current mental health: Findings from SHARE-Israel. *American Journal of Orthopsychiatry*.
- Shwartz-Atias, I, & **Golander, H.** (2010). Nursing in Pediatric Oncological Units: Barriers and motivators relating to job satisfaction and commitment to continue working with children suffering from cancer. *The Israeli Ontological Nursing Society Journal*, 19 (2), 4-17. (Hebrew)
- Margrett, J.A., Mast, B.T., Isales, M.C., Poon, L.W., & **Cohen-Mansfield, J.** (2011). Cognitive Functioning and Vitality among the Oldest Old: Implications for Well-Being. In: L.W. Poon & J. Cohen-Mansfield, (Eds.) *Understanding Well-Being in the Oldest-Old*. (pp. 186-211) Cambridge University Press.
- Marx, M.S., **Cohen-Mansfield, J.**, Reiger, N.G., Dakheel-Ali, M., Srihari, A., Thein K. (2010). The impact of different dog-related stimuli on engagement of persons with dementia. *American Journal of Alzheimer's Disease and other Dementias*,25(1):37-45.
- Ochana, I., **Golander, H.**, Barak Y. (2011). Does late onset depression predispose to dementia? A retrospective case-controlled study. *Comprehensive Psychiatry*. [Available online 28 December 2010]
- Oron, Y., Shushan, S., **Kreitler, S.**, Roth, Y. (2011). A Hebrew Adaptation of the Tinnitus Handicap Inventory. *International Journal of Audiology* 50:426-30.
- Oron, Y., Zwecker-Lazar, I., Levy, D. **Kreitler, S.**, Roth, Y. (2011). Cerumen removal: Comparison of cerumenolytic agents and effect on cognition among the elderly. *Archives of Gerontology & Geriatrics*, 52, 282-232.

- Shiri, S., Wexler, I.D., **Kreitler, S.** (2010). Cognitive orientation is predictive of posttraumatic growth after secondary exposure to trauma. *Traumatology*, 16, 42-48.
- Shiri, S., Wexler, I.D., **Kreitler, S.** (2010). The association between reality-based beliefs and indirectly experienced traumatization. *International Journal of Psychology*, 1464-066X.
- Shiri, S., Wexler I.D., Simonsson, P.R., **Kreitler, S.** (2010). Fear and hope: The relationships between traumatic stress symptoms and positive psychological impact following exposure to politically motivated violence. In J. McDonald & A. M. Stephenson (Eds.), *The resilience of hope*. Pp. 153-164. Amsterdam & New York: Rodopi (At the Interface/Probing the Boundaries [ATI/PTB] Vol. 68). ISBN: 978-90-420-3022-0 (Paper); ISBN: 978-90-420-3023-7(E-Book).
- Vernooij-Dassen, M., Vasse, E., Zuidema, S., **Cohen-Mansfield, J.**, Moyle, W. (2010). Psychosocial interventions for dementia patients in long-term care. *International Psychogeriatrics*, 22(7):1121-8.

מי אנחנו?

מכון הרצג לחקר ההזדקנות והזקנה נוסד בשנת 1992 מתרומתם של בני הזוג רוזיטה ואסטבן הרצג באוניברסיטת תל-אביב. למכון אוריינטציה רב-תחומית המתבטאת בשיתוף פעולה בין הפקולטה למדעי החברה לבין הפקולטה לרפואה.

מטרות המכון

מחקר

המכון יוזם, מקדם ומעודד מחקר גרונטולוגי באקדמיה. המטרה המרכזית היא בניית "קהילה גרונטולוגית חוקרת" רב-תחומית שמחקרה יעשירו את הידע בתחום האקדמי ויפרו חשיבה חברתית-יישומית לשיפור איכות החיים של אנשים בגיל הזיקנה.

הפצת ידע גרונטולוגי באקדמיה ולאנשי מקצוע

המכון מקדם את הפצת הידע הגרונטולוגי באקדמיה באמצעות ימי עיון לחברי הסגל האקדמי ולסטודנטים בנושאים גרונטולוגים והפצת פרסומים מדעיים מרכזיים בנושאים גרונטולוגיים. המכון גם מקיים סדרות הרצאות לאנשי מקצוע בתחום הזיקנה.

קשר עם מקבלי החלטות וקובעי מדיניות בחברה

המכון רואה את עצמו כחלק בלתי נפרד מהקהילה והחברה ומן הסוגיות המעסיקות אותן. אחת ממטרותיו היא שינוי עמדות כלפי הזיקנה בחברה והעשרת מקבלי החלטות וקובעי מדיניות בידע מעודכן ותקף לגבי אנשים זקנים.

קשר עם הקהילה

המכון מקיים קשר עם הקהילה באמצעות ימי עיון בנושאים גרונטולוגיים המופנים לקהל הרחב וכן באמצעות ייעוץ לארגונים המפתחים שירותים לאנשים מבוגרים בקהילה.

צוות המכון:

פרופ' יסכה כהן-מנספילד- ראש המכון	פרופ' גילה מנחם
פרופ' חיים חזן	פרופ' יוסי קטן
פרופ' חווה גולנדר	גב' ניצה אייל
פרופ' יעקב לומרנץ	גב' אביבה שורק
פרופ' דב שמוטקין	